

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in veljá po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 18. oktobra 1901.

List 42.

Mladinina bisernica.

(Dalje.)

VIII.

Čistost, dragocena pa krhka posoda.

Čistost je zares krasna posoda! Dragocena je tej posodi tvarina, — kajti kaj je pač redkejega nego ta krepost, zlasti pri mladeniču, v katerem skuša mladostni ogenj prodreti ograje vesti in pameti, prezreti verske dolžnosti in se iztrgati dobrohotnej obrambi njegovih domačih. Dragocena je čistosti oblika; — mladeniča namreč obdaja čistost z nebeškim čarom. Dragocena je čistosti okrasba: — saj vsake vrste čednosti kipijo iz posode čistosti. Dragocena je nje vsebina: — čisti je izvoljena posoda časti in milosti Božje.

Čim krasnejša pa je, tem krhkeja je ta posoda. S cela na mestu so tu apostolove besede, da „nosimo svoj zaklad v prsteni posodi“ (2 Kor. 4, 7). Kaj hitro se zdrobi ta posoda. Sv. cerkev namreč uči, da je smrtno pregrešna vsaka popolna privolitev v čistosti nasprotujočo pregreho. Res da je slaba ta posoda. Ni je v nas strasti, ki bi nas napadale silneje, nego uprav poželjenje mesa. In pri vsem tem še ta polzka pot, po katerej hodimo vsi zemljani. Razuzdani, hudobni svet hoče razbiti to krasno posodo in uničiti čistost, največjo diko za mladeniča. Koliko zasluženja si torej pač pridobi oni, ki prestane pogumno vse nevarnosti in ohrani nepoškodovano to čistostno posodo ter jo ponese skozi hrupno zemeljsko življenje v roke vsemodremu Bogu, iz čigar rok je izšla!

Previdnosti ti je zato potreba, mladenič, največje pazljivosti. Pazi skrbno, kam da stopiš;

varuj čistostne dragocene posode. Izogni se veliki množici, izogni se zlasti onim, katerih zlobni namen koj, ko je ugledaš, spoznaš in katerih surovih besedi ter dejanj se bojiš. Tvoj zvesti angelj varuh ti pa stoj vedno na strani in ti bodi vedno v pomoč.

*

Kako dobro je vedel angeljsko čisti Alojzij, da nosimo ta svoj zaklad v prstenih, krhkih posodah! Le od tod si zamoremo razlagati njegovo previdnost, njegovo gorečo molitev in njegovo spokornost. S temi lastnostimi je obdal svojo nedolžnost kakor z močnim nasipom. Kolikokrat je prečul polovico noči kleče na trdih tleh in če so mu odpovedale moči, obležal je istotam. Ko so ga našli nekoč v jutru vsega otrpnjenega na tleh in mu očitali to njegovo strogost, zavrnil jih je z istimi besedami, kakor dvanajstletni Jezus Marijo in Jožefa: „Ali niste vedeli, da moram biti v tem, kar je mojega očeta?“ (Luk. 2, 49.) Z molitvijo in spokornimi deli se je pripravljval Alojzij na večkratni sprejem Najsvetejšega. Sam s seboj je postopal tako strogo, da so se mu čudili, kako more njegovo nežno telo prenesti ta brezobzirni post in kako more prečuti vse noči, kako more pretrpeti pogostno krvavo bičanje. Znano je, kako dolgo število let se je moral truditi bogoljubni mladenič, predno mu je oče dovolil vstop v red Tovarištva Jezusovega. Alojzij je bil namreč določen naslednikom v očetni mejni grofovini; nanj je stavil oče ves svoj up, njega je ljudstvo, prihodnje mu podaništvo, iz srca ljubilo! A vse zapreke je premagal eden trenutek njegovega spokornega življenja. Nekega dne se namreč strogo biča Boga v nebesih proseč, naj ga

slednjic usliši. Trdi, bolestni udarci so odmevali po hodnikih, in mimogredoči služabniki so zagledali skozi ključevo odprtino pretresljiv prizor. To naznanijo grofu-očetu. Oče ostrmi, ko vidi svojega ljubljenca tako razmesarjenega. „Sin moj! nehaj in čuvaj vsaj svojega življenja. Izvedi svoj sklep ter idi v miru tje, kamor te vleče srce:“ tako mu slednjic oče veli.

* * *

Ali je tvoja dragocena posoda še nepoškodovana? Ali pa leži tvoj zaklad že v črepinah na tleh? Bodi v bodoče previdnejši! Na-se pazi; beži pa pred zapeljivci!

IX.

Čistost -- bela lilija.

Večkrat se primerja čistost z lilijo. Lepa resnica in globoka misel tiči v tej primeri. Visoka vitka postava, mamljiva beloba, očarljivi vonj: to troje odlikuje lilijo.

Prav tako kakor lilija stoji med svetom čisti mladenič. Po konci stoji, ker ga ni umazal svet. Vzor je vsem, ki ga natančneje poznajo — saj pravzaprav bliže biva nebu, nego zemlji. A suženj nečistim strastem: koliko to nasprotje! Kakor vse uničujoči plevel se vlačí nečistnik po zemlji. V nizkotnem in podlem ima svojo uteho, svojo tolažbo in svoje krepilo. Nebesom se je odpovedal že davno; saj ve, da pride tje le oni, ki ima „čiste roke in čisto srce.“ (Ps. 70. 23, 4.) Le čisti se dotakne vrhov Gospodnjih gora. (Ps. 70. 23, 3.) Po trenutku stega svoje roke: trenutek izkoristiti si, to je njegova želja. Na onostransko življenje in na nebesa — na to ne misli nič več.

Lilija je bela. Kako veličastna je v svoji priprosti krasoti. Zadovoljno biva človeški pogled na tem brezmadežnem cvetnem vencu, ki se odpira proti nebu, da sprejema nebeško roso in izpuhteva rajsko vonjavo. — Bled, brez barve se plazi nečistnik v svoji umazanosti okrog, gnjusoba nebesu in sebi in ljudem. Ki slutijo njegov žalostni stan, vsi ga milujejo, ogibljejo se ga in ga zaničujejo. Tu ne pomaga še tako lepa obleka, ne pomaga ne dišeče mazilo in ne lepote: ako nisi čist, nisi ne lep in ne prijeten niti pred Bogom niti pred ljudmi. Ni je lepote brez čistosti.

Prijeten vonj širi lilija na okrog. Mimogredoči se ga ne morejo dosti navžiti. Enako lepo dišavo izpuhteva tudi čistost pred Bogom in pred ljudmi. Nebeški ženin, pravi sv. pismo, se rad mudi „med lilijami.“ (Vis. pes. 2, 16.)

Da, celo posvetnjake miče in vleče nedolžnost in čistost. Svetniki, kakor Filip Nerij, so — tako se bere o njih — po prijetnem ali zopernem vonju razločevali čiste od nečistih mladeničev. Ta čednost spominja raja. — In radi te nedolžnostne cvetice zavidajo celo nebeški duhovi to solzno dolino. Tolik je blagoslov, ki ga vživa mladina v svoji čistosti.

Mladenič! Če torej opaziš lilijo, znak čistosti, v rokah sv. Josipu, sv. Alojziju; če jo cvesti vidiš poleg Marije, najčistejše; in kako kinča nje altarje ta najkrasnejša cvetica — takrat skleni: Tudi jaz hočem postati lilija: — nebesom veselje; kinč zemlji; deviški venec samemu sebi.

*

Brezskrbno so se nekoč vračali z male božje poti nedoletni dečki; med njimi je bil tudi Pavel, pozneje Leonard Mavriški imenovan. Lahkih korakov so hiteli kraj morja domov. Ob obrežju je bil čolnič in v njem mož, ki jih v svoji zamišljenosti ni takoj zapazil. Komaj pa jih ugleda, kar se zbudi v njem strast. Urno skoči iz čolna in jastrebu enako hoče ugrabiti enega prestrašenih dečkov. Kakor se preplašijo mirni golobje, če plane med nje krvoločni jastreb, tako zaženo prestrašeni dečki plašen krik. Vderejo pa jo proti bližnjemu mestu in so res kmalu tam. Za njimi drvi znoreli starec, meče za njimi kamenje in jih roti, naj počakajo. A zastonj; tem urnejše nadaljujejo svoj tek. Ne oddahnejo se prej, dokler ne prihite v majhno cerkvico, ki je stala mestecu na skrajnem koncu. Tu pokleknejo pred podobo prečiste device Marije in se njej, najčistejši vseh čistih, zahvaljujejo, da so bili rešeni. Braniteljici in zaščitnici najlepše vseh kreposti obljubijo tu še enkrat večno zvestobo. S kakim veseljem je pač gledala Marija na četico teh malih junakov in s kako všečnostjo je odobravalala njihov trdni sklep!

* * *

Svet je brezsraven. Po vseh tvojih potih gre za teboj z mamljivimi klici. Močne so izkušnje, ki bi te vrgle sedaj na levo, sedaj na desno. Tudi na nesramne ljudi morda naletiš v svojem mladem življenji. Oni bi iskali le sebe, a za tvoje izveličanje jim ni mar. Beži pred njimi, zateci se k Mariji, prečisti Devici; v njene roke položi svojo nedolžnostno lilijo — in ti si na varnem.

L. P.

(Dalje pride.)

Sv. Ivan Kentski, patron poljski.

(20. oktobra.)

V kneževini Osvečinski na Poljskem se razprostira ob rečici Soli staro mesto Kenty. Tu se je rodil 24. junija 1390. sv. Ivan po rojstnem kraju Kentski imenovan. Pobožni starši so ga vzgojili v strahu božjem. Že kot deček je kazal razne vrline, ki so se v njem krasno razvile do izvanredne popolnosti. Pridno se je učil na slavni krakovski akademiji. Dokončevši pripravljalne nauke se je posvetil filozofiji in bogoslovju.

Ko je bil dvajset let star, postal je učitelj svetnih vednosti in kmalu potem doktor bogoslovja. Učil je z velikim uspehom na Krakovski akademiji. S cela pozoren je bil mladine, kateri je vedno dajal krasne nauke. Zgodaj je postal profesor in jel razkadati sv. Pismo. spise Petra Lombardskega in sv. Tome Akvinčana. Dijaki so kar drli poslušat ga, saj pa tudi ni nobeden drug profesor učil tako globokoumno in na tako temeljit in na tako lahek način. Kar mu je izven šole preostajalo časa, porabil ga je v to, da je ljudstvu propovedoval in je utrjeval v ljubezni božji. Ko je postal duhovnik, podvojil je še svojo gorečnost za čast božjo. Vsak dan je bral sv. mašo in pri nji često z objokanimi očmi prosil Boga za odpuščanje svojih grehov in grehov drugih ljudi. Svoje telo je mrtvičil s postom, nočnim bedenjem, oblačil se v žimnico in dr. Večkrat je hodil bos po zimi po zmrzli cesti, po letu pa po vročih peščenih potih, teptal je celo po trnju, da so se mu ostri trni zabadali globoko v noge. Spal je na golih tleh brez odeje, le kadar je bil najhujši mraz, odel se je z medvedovo kožo. V obleki je bil zelo skromen, jedel je najpriprostejše jedi, zadnjih 35 let svoje ga življenja ni nikdar vžil mesa.

Male svoje pregreške, brez katerih niso niti najpobožnejši ljudje, je objokoval, kakor da bi bili smrtni. Toda še bolj poostril je svojo pokoro. Iz goreče ljubezni do mučenega Izveličarja se je odločil na pot v Sveto deželo, da bi s težavami in trpljenjem na daljnem potovanju še bolj ukrotil svoje telo. Hodil je ves čas peš, dasi so ga prijatelji nagovarjali, da bi jahal na konju. Na svetih mestih palestinskih je pobožni Ivan zahvaljeval Sinu Božjega, ker se je radi našega izveličanja včlovečil in nas odrešil na sv. križu. Da, tu se je njegova duša napajala v morju božje ljubezni, in ves okrepcan na duhu, a na telesu izmučen in oslavljen se je vrnil v Krakovo na Poljsko. Toda nebeška uteha, ki

ga je napolnjevala na potu v sv. deželo, ga je navdušila na novo božjo pot v Rim. Želel je obiskati grobova prvakov apostolov. Zato se je kmalu napolnil proti solnčni Italiji. Prenašal je potrpežljivo mraz, vročino, glad in vse druge potne neprilike. Prigodilo se je celo, da so ga roparji napadli, a — ker niso pri njem ničesar našli, so ga pustili dalje. Ivan pa se spomni, da ima nekaj zlatov zašitih v obleki, zato brž zakliče za roparji in jim ponudi zlate, rekoč: „Nisem vas hotel goljufati, tu sem imel nekaj zlatov, vzemite!“

Ta odkritost potnikova je roparje kar osupnila, da so padli pred njim na kolena. A Ivan jim je rekel: „Ako želite nebeške utehe, vam jo dam, toda preje se izpovejte svojih grehov!“ Roparji so bili ganjeni tako, da so klicali: „Okradli smo Boga samega, napadli smo svetnika.“ Kesali so se svojih pregreh in se Ivanu izpovedali. Nato je šel z njimi v njih bivališče, kjer so ga pogostili, kakor je nekedaj Cahej pogostil Jezusa. Pri odhodu so ga jokaje prosili, naj je blagoslovi, da bi pričeli živeti odslej pošteno in bogaboječe. Tako je posnemal Ivan Božjega Učenika, ki je rekel: „Nisem prišel pogubit, ampak rešit, kar je bilo pogubljenega.“

Utrdivši se na božjih potih v krščanskih popolnostih odmril je Ivan popolnoma svetu; odslej je bilo vse njegovo mišljenje in delovanje le za Boga. Ko mu je bila potem poverjena duhovska služba v Olkušu nad Krakovim, bil je svojim župljanom zares angeljsk vzor. Vzodbujal jih je k pobožnosti in skromnosti, odvrčal jih od preprirov in lahkomišelnosti in bodril k ljubezni do križanega Jezusa. Ker se je toliko trudil za izveličanje svojih vernikov, jel se je bati, da premalo skrbi za lastno dušo. Zato se je odpovedal župnikovanju in se vrnil na veselje akademije v Krakovo k svojemu učiteljskemu poslu. Olkuški prebivalci so se plakaje poslavljali od svojega dobrega župnika.

Na bogoslovski fakulteti Krakovski je tedaj vladal živi duh katoliške vere, pravega prijateljstva in složnosti. Profesorji niso le razlagali svojih učenih razprav, ampak so tudi napravljali prijateljske shode. Na teh shodih je imel Ivan večkrat besedo; ako se mu je kedaj ponesrečilo, da je komu kaj rekel, kar mu ni bilo po volji, takoj ga je prosil odpuščanja. Tako se je Ivan trudil izpolnovati ljubezen do svojega bližnjega, vedoč se po apostolovih besedah: „Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva; ne

misli hudega, vse pretrpi, vse prenese.“ (I. Kor. 13, 4—7.)

Toda izkazoval je tudi telesna dela usmiljenja. Pomagal je revežem, pogoščal potnike, obiskaval jetnike. Vsako leto je nakupil obleke in obuval in to razdajal med reveže. zlasti dijakke. Večkrat je dal svoje kosilo kakemu revnemu dijaku. Ko nekoč vidi bosega berača, smili se mu revež tako, da sezuje svoje črevlje in mu jih podari. Potem je šel sam bos domov, in to se je zgodilo po zimi v snegu. — Drugokrat je hitel iz kolegija v cerkev čitat sv. mašo. Na ulici vidi reveža, jako slabo oblečenega in vsega premrzlega: v srce se mu smili. Vzel je raz sebe svoj doktorski plašč in pokrnil ž njim ubožca. Ko je opravil službo božjo, šel je domov. A vstopivši v svoje stanovanje se silno začudi: plašč je visel na navadnem kraju. Izba je bila ves čas zaklenjena, in nihče si ni vede razložiti, kako je njegov plašč v sobo prišel. Razširila se je torej govorica, da je Ivan podaril svoj plašč samemu Jezusu Kristu, ki je sprejel podobo betežnega berača.

Ko je nastal v Krakovu velikansk požar, tolažil je Ivan na ulici ljudi rekoč: „Kjer je človek preslaboten, tam pomaga Bog“. In pokleknil je in na glas klical Boga na pomoč. In glej, tu zagleda poleg sebe moža, svetega obličja in ta mu pravi: „Umiri se, na tvojo priprošnjo se ogenj ustavi.“ In zares ogenj je takoj ponehal. Ivan je bil prepričan, da je bil oni mož, ki se mu je prikazal, mogočni zaščitnik krone poljske, sv. Stanislav, škof in mučenik. Od tega časa so Krakovčanje tako častili gosp. Ivana, da so mu poljubljali obleko.

G. Ivan je bil velik dobrotnik revežem, zlasti pa dijakom. Vse je razdal, kar je imel. Velikokrat pa, ko ni imel ničesar več, je na priprošnjo Matere Božje dobil od tujih ljudi kar hipoma, da je nasitil reveže.

Nekoč je pritekla k njemu žena in ga prosila: „Pomagaj, oče! Revna vdova sem; ljubljeno dete mi umira.“ Svetnik je vstal in hitel s ženo na dom, toda dete ji je med tem časom že umrlo. Tu pravi svetnik jokajoči materi: „Obljubi dete Bogu.“ Potem je pokleknil ter vzel dete na roke in molil. In Bog je uslišal njegovo molitev, dete je oživel. Nato je je dal materi nazaj in odhitel domov.

Ivan je doživel lepo starost: kot triinosemdesetletni starček je l. 1473 mirno zatisnil trudne oči k večnemu pokoju.

Z velikim spoštovanjem so pokopali Krakovčanje njegovo truplo v vseučiliški cerkvi sv. Ane.

Bog je proslavil svojega vernega služabnika po smrti z mnogimi čudeži. Narod poljski pa ga je že preje častil in klical na pomoč, nego ga je papež Klement XIII. proglasil za svetnika l. 1867. Od tačas je prištet med prve zaščitnike slavne kraljevine poljske.

Sv. Ivan Kentski je bil tudi imeniten pisatelj; spisal je več učenih svetih knjig. — Krakovska univerza je proslavila svojega nekdanjega člana in dekana s tem, da je sobico, v kateri je on stanoval, dala prenameniti v krasno kapelico.

Iz českega: „Cirkev vítězná — František Ekert“.

— k —

Na praznik sv. device Terezije.

(15. oktobra).

Aut pati, aut mori — Ali
trpeti, ali umreti!
(Rek sv. Terezije).

„Ali trpeti ali umreti!“ je izveličalno geslo serafinske svetnice, sv. Terezije. Po njem se je ravnala od trenutka, ko se je zavedela svojega edino pravega cilja — nebes, do trenutka, ko se je približala zaželenemu namenu. „Trpeti ali umreti!“ je nje izveličalno geslo; po njem je polnila dve glavni zapovedi božje: ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. Izpolnjevanje teh dveh zapovedi je vir življenja, večnega izveličanja, saj vemo, da je Krist dejal: „To stori in boš živel!“ (Luk. 10, 28). Naša slavljenka je slavno vršila ta pogoj večne blaženosti, zato pa „živi“ večno pred Gospodom, živi pa tudi v spominju nas vseh po svojem vzvišenem izgledu.

„Ali trpeti ali umreti“ je hotela iz ljubezni do Boga, do svojega Stvarnika, Rešenika in Posvečevalca. Hotela je umreti vsak trenutek, da čim preje oživi, na veke združena z Bogom, Hotela je trpeti in po poti trpljenja se povspeti do rajske višave. In njena ljubezen do Boga, kdo jo more dostojno označiti! Njen sleherni dih je bil posvečen Bogu in nje misli so bile noč in dan pri Bogu. Grenko ji je bilo vsakatero opravilo, ki je nje misli, če tudi za trenutek, odtegnilo od Boga. Koprnela je po smrtni uri, saj so znane njene sem spadajoče besede, katere je tolikrat ponavljala: „Mrjem, ker ne morem umreti.“ Tudi v drugih srcih je skušala zanetiti ljubezen do Boga. Ljubila je sama, a hotela, da tudi drugi z njo ljubijo.

Ustanovila je več karmelitskih samostanov, kjer je s svojimi sestrami tekmovala v ljubezni do Boga: tekmovala — skušala prekositi vse z ljubeznijo do Boga. Vemo iz njenega življenja, da je pogosto govorila: „Rada vidim, da poviša v blaženstvu vse nad menoj; a nerada vidim, da Boga kdo bolj ljubi od mene.“

Ker pa prava ljubezen do Boga ne more bivati brez ljubezni do bližnjega in ker je bila nje ljubezen do Boga brezmejnā, zato se pa nam kaže nje ljubezen do bližnjega istotako brezmejnā: ljubila je svoje brate in sestre v Kristu bolj nego sebe. Ljubila pa jih je v „večno izveličanje.“ „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ (Mat. 6, 10). je molila v nesebični ljubezni do ljudi, molila, da se razširi in utrdi kraljestvo božje v srcih vseh zemljanov. Nje ljubezen do Boga je tekmovala tem potem z ljubeznijo do bližnjega. Izveličanje človeških duš je bila njena poglavitna skrb po geslu: „Aut pati aut mori — ali trpeti ali umreti.“ Mrtvila je dan na dan svoje telo, darovala vse bolečine v zadoščenje za grehe vseh. Pripravljena je bila vedno umreti za neumrjoče duše. Pogosto je govorila: „Pripravljena sem umreti in do sodnjega dne trpeti v vicah, ako bi zamogla na ta način le eno dušo rešiti, le enega brezverca spreobrniti.“

Tako je torej po uvodnem geslu naša svetnica živela in polnila na ta način glavno zapoved Božjo. Ljubezen je bila gonilna sila vseh dušnih in telesnih močij, ljubezen je bila nje življenje. Ker je „popolnost postave ljubezen“ kakor pravi sv. Pavel v pismu do Rimljanov (13, 10.) in ker je bilo nje življenje — življenje ljubezni, dopolnila je ona le prav sijajno postavo. Dalje deli Bog plačilo po delih; nje dela so bila vsa brez izjeme popolna, zato mora biti nje plačilo v nebesih popolno. Ta popolnost plačila nam bodi v spodbudo, da gremo z geslom: „Aut pati aut mori“ za njo. Nikar jej ne sledimo v duhu sveta, kojega geslo je: „Non pati, non mori — ne trpeti, ne umreti.“ Ako hočemo po tem geslu, jej ne sledimo, in ne bomo prišli k njej v nebo, ker pot v nebo je pot trpljenja, in stopati po tej poti zamore le oni, ki se ne straši boja, ne znoja, ampak oziraje se na plačilo, ki ga čaka, junaško pretrpi hipec trpljenja. Za bojem pride zmaga, za zmago plačilo. Plačilo pa bo dostojno zmagi. Trpimo sedaj po izgledu sv. Terezije. Kratko je naše trpljenje. „Bog obriše vse solze očij, smrti ne bo več; tudi ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine,

ker novo stori Gospod vse. Kdor premaga (svet), on posede to (izveličanje in veličastvo v nebesih) in On mu bo Bog, zemljan pa mu bo sin. (Iv. skr. raz. 21, 4. 5. 7.)

L. P.

Sv. Terezija.

(15. oktobra)

Sv. Tereziji se je prikazal nekoč Jezus kakor sodnik. Naštel ji je nekaj malih grehov, ki jih je bila storila. Zato pa se je tako sramovala, da je bila prepričana, da bi lažje pretrpela peklenške muke. Povsod je iskala kraja, kamor bi se bila rada skrila. Rekla je večkrat: „Če Jezus že v navadni prikazni v tako sramoto pripravi malega grešnika, kaj bo, ko se pokaže v vsem veličastvu k poslednji sodbi in odkrije tam grozne pregrehe!“

L. P.

Anarhist napadel Viljem Mac Kinley-a, predsednika Združenih držav.

(Konec.)

(Iz Buffalo so peljali truplo umrlega predsednika Wm. Mac Kinleya v Washington. od tukaj pa v Canton O., k večnemu počitku.)

Dan je že sam na sebi zelo otožen in vreme se drži prav žalostno. Ob 9. uri dopoldne je prišlo več oddelkov policije, nekateri peš, nekateri jež pred Milburn-hišo, kjer so se razpostavili in zaprli vse ulice z vrvmi. Daleč na okrog ni smel nihče preko te meje, če ni imel nujnega opravka, moral se je pa skazati s kakimi pričevali ali pa pričami. Po deseti uri so dospeli oddelki vojaštva in mornarice. Tudi dve stotniji newyorške milice sta bile navzoči. Istočasno so prispeli tudi člani kabineta, višji vojaški dostojanstveniki, diplomati in drugi odličnjaki. Osem minut pred začetkom obreda je dospel predsednik Roosevelt. Držal se je silno resno; vse navzoče je pozdravil z lahnim poklonom. Ko je šel predsednik proti poslopju, dospele so tudi vojaške čete tja in so tam zavzele pozicijo. Obred se je ravno pričel, ko je dospel pred hišo mrtvaški voz s štirimi ogljenočrnimi konji. Truplo Mac Kinleyevo je ležalo na odru v vsprejemni sobi. Cvetek je bilo le malo in kolikor mogoče malo sijaja, ker je bila tako želja pokojnikova. Člani družine so se bili poslovili od trupla, predno so dospeli povabljeni gostje. Ko je prišel senator Hanna, ki je bil eden največjih prijateljev po-

kojnikovih v sobo, ni si upal mrtveca niti pogledati, ampak se je kar mehanično spustil na svoj sedež in naslonil glavo na dlani.

Malo pred enajsto uro je vstopil predsednik Roosevelt v sobo, kjer je ležalo truplo Mac Kinleya. Vsi navzoči so se molče dvignili s svojih sedežev, samo senator Hanna je obsedel zatopljen in opaziti je bilo, da ga ni videl. Za nekaj mučnih trenutkov je pristopil predsednik Roosevelt k rakvi in pogledal zadnjič v mrtvo lice moža, katerega tragična smrt je njega postavila na čelo Združenih držav. Kvartet je nato zapel pokojniku najpriljubljenejšo pesmico: „Lead, kindly light — Vodi mila luč“. Vsi navzoči so imeli solzne oči.

Ko so pevci odpeli, čital je navzoči duhovnik nekaj odstavkov sv. pisma do Korinčanov. Potem so vsi glasno molili Oče naš in razločno je bilo slišati glas predsednika Roosevelta. Pogrebnik je že odredil priprave, da se dene pokrov na rakev, ko se dvigne nenadoma senator Hanna s svojega sedeža in se pririne naprej do rakve. Dolgo je gledal prepadli, blede obraz mrličev in čeljustne mišice so se mu mučno gibale. Ko so mu prišle solze v oči, stopil je nazaj. Pristopili so štirje mornarji, dva infanterijska in dva artilerijska seržanta, ki so dvignili rakev na ramena in jo odnesli iz hiše. Za krsto je stopal predsednik Roosevelt, člani kabineta in drugi žalujoči dostojanstveniki. Gospa Mac Kinleyeva in drugi sorodniki so ostali v hiši.

Ko je dospel spreved pred mestno dvorano, začelo je grozno deževati. Zopet so prijeli vojaki krsto in jo odnesli v dvorano med petjem: „Nearer, My God to Thee — Bližje, moj Bog, k Tebi“. Vzeli so strani pokrivalo, čez noge pa so pognili ameriško zastavo. Predsednik in člani kabineta so na to zapustili poslopje in v dvorano je smelo občinstvo, ki je drlo v velikih množicah, da se še zadnjič poslovijo od trupla.

Vlak je prevozil progo od Buffalo do Washingtona, ki je dolga 420 milj od 8:30 zjutraj do 8:38 zvečer. Ob obeh straneh vse te dolge železniške črte je bilo povsod zbrano na milijone občinstva, ki je dajalo truplu velikega moža zadnji pozdrav. Povsod so tudi zvonili zvonovi. Vlak je imel sedem voz. V njih so se peljali gospa Mac Kinleyeva, predsednik Roosevelt, ministri, senatorji, diplomati in sorodniki pokojnikov. Vsa mesta, skozi katera je šel vlak, so nadela žalobno lice. Na mnogih krajih so bili postavljeni šolski otroci. Mlade deklice so sipale na mnogih krajih na progo cvetja.

Truplo predsednika Mac Kinleya počiva v onih prostorih, kjer je blagi pokojnik stanoval nad štiri leta. In sicer so postavili oder v vzhodni sobi, ki je najprostornejša v „beli hiši“. Veterani iz meščanske vojne in regularni vojaki opravljajo pred krsto častno stražo.

Vdova in vsi bližnji sorodniki pokojnikovi so tudi v beli hiši. Gospa Mac Kinleyeva je bila že v Buffalo silno slaba in so se zdravniki za njo močno bali. V ta namen je bila na vlak postavljena tudi bolniška postelja, a je niso rabili. Sedaj pa se čuti gospa zopet veliko slabejša in zdravniki so vedno pri njej.

Tu v Washingtonu so se zbirali zastopniki vseh korporacij v deželi, da skažejo mrtvemu predsedniku zadnjo čast. Vsi zastopniki tujih velevlasti so v žalnih oblekah. Prišel je tudi prejšnji predsednik in politični nasprotnik pokojnega gosp. Grover Cleveland, da skaže umorjenemu Mac Kinleyu poslednjo čast. Vsi oddelki vlade so zastopani z najvišjimi dostojanstveniki, vojaštvo z generaliteto.

Tudi gospa Mac Kinleyeva se udeležuje vsega, da si zdravniki niso radi v to privolili. Sedaj je ves čas še precej trdna, vsaj na videz, vendar se boje zdravniki, da jo bo zlasti potrl pogreb v Cantonu, kjer se bo morala ločiti tudi od trupla mrtvega soproga, na katerega strani je preživela toliko srečnih ur.

Ob 9:20 dopoldne je zapustil spreved s krsto pokojnikovo „belo hišo“ in je dospel ob 10:40 na kapitol. Krsto so postavili v rotundo. Vsi tam navzoči so vstali, mornarična kapela pa je zaigrala otožno himno: „Bližje k tebi, o moj Bog.“

Za krsto je stopalo skupno ministerstvo in vojaški dostojanstveniki. Tem so sledili uradniki iz bele hiše in drugi dostojanstveniki. Predsednik Roosevelt je stopal spremljan po osebnem in privatnem tajniku pokojnikovem.

Obred je bil priprost in navaden po metodovskih predpisih. Peli so dva korala, molili Oče naš in duhovnik je podelil blagoslov. Ko je bil končan cerkveni obred, odstranili so skoro vse cvetje, odkrili glavo, čez noge pa položili zvezdnato zastavo Združenih držav. Dovolili so pristop širšemu občinstvu, ki se je kar gnjetlo pred rotundo in malo trenutkov pozneje se je poslavljalo na tisoče in tisoče Amerikancev od trupla velikega predsednika.

* * *

Wm. Mac Kinley, petindvajseti predsednik Združenih držav, je bil rojen 29. januarja 1843.

v Niles, Trumbull County, Ohio, kjer je bil njegov oče poslovodja v tovarni za železo. Več let potem se je preselil njegov oče v Poland, O., kjer je mali Viljem obiskoval ljudsko šolo in akademijo. V svojih študijah je vrlo napredoval in s sedemnajstimi leti je že sam poučeval v Kerr distriktu. Že v najmlajših letih si je toliko prislužil, kar je potreboval za lastne izdatke in za svojce v Poland. Iz akademije v Poland je prestopil v Allegheny College, od koder pa se je moral kmalu povrniti radi boleznemu domu.

11. junija 1861. je vstopil kot prostovoljec v kompanijo E, 23. regimenta pešcev-prostovoljcev. Regiment št. 23 je moral kmalu potem aktivno nastopiti in je prišel v bitko že septembra 1861. pri Carnifex Ferry, W. Va. Kot vojak je imel Mac Kinley tudi prvič priliko videti Washington. To je bilo sredi avgusta 1862. Dne 17. septembra 1862. je bil imenovan lajtnantom, 25. julija 1864. pa je že dosegel kapitansko čast. 14. marca 1865. je bil imenovan majorjem. Iz vojaške službe je izstopil 26. julija 1865.

Kot dvaindvajsetletni mladenič se je vrnil v Poland, O., kjer se je pričel učiti pravoslovja privatno s sodnikom R. E. Glidden.

Leta 1867. je obiskoval pravoslovje v Albany, N. Y., kjer je napravil pravosodni izpit. Od tam se je povrnil še isto leto v Canton O. Predno je tam prebil dve leti, bil je že izvoljen za mestnega odvetnika v Stark County. Mayor Mac Kinley se je poročil v Canton z gospico Ido Saxton iz Canton, O. 25. januarija 1871. V srečnem zakonu sta se porodila Mac Kinleyu dva otroka, oba hčerki. Leta 1876. je proglasil major Mac Kinley svojo kandidaturo za kongres. Izvoljen je bil, dasiravno je imel tri protikandidate, in je obdržal ta mandat celih 14 let. Leta 1891. v mesecu juniju je bil imenovan guvernerjem za Ohio, izvoljen pa je bil v novembru. Leta 1893. je bil zopet izvoljen guvernerjem. Leta 1896. je bil imenovan kandidatom za predsedniško mesto na republikanskem tiketu in tudi izvoljen. Tedaj se je začelo njegovo plodonosno delovanje na korist Združenih držav. Po preteku prvega termina je bil zopet imenovan in tudi izvoljen. Dan pred zločinskim atentatom je imel znamenit govor, v katerem je pojasnil dalekosežne nazore o colnini in o tem, kako bi se pospešila industrija in trgovina ter bi se doseglo blagostanje za deželo. Veliki mož je umrl sredi najživahnejšega

dela, ustreljen po brezbožni roki propadlega anarhista.

Po „Amerikanskem Slovenci“.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec oktober 1901:

Krščanska darežljivost.

Težko, jako težko je govoriti o značaju našega Božijega Izveličarja. Njegov značaj lahko primerjamo solncu, katero nam vsled svoje velike svitlobe jemlje vid, če zremo vanje. Prav taka se godi našemu umu, kadar se vglablja v premišljevanja Krista samega. Preslab je človeški duh, da bi mogel prodreti v bistvo Boga-človeka; zato vsled svoje omejenosti kar omaguje premišljujoč najkrasnejši, najvzvišenejši, najpopolnejši ideal, kar jih je oboževal rod človeški. Vse, kar se sploh da misliti, govoriti ali pisati o Izveličarju, vse to je le skromna senca Njegovega Veličastva, Njegove popolnosti. Ena lastnost na značaju Njegovem je lepša od druge, vse pa imajo svoj izvor v — neskončni ljubezni Njegovega Božijega Srca, ki se javlja na zunaj v darežljivosti. Gospod sam nam je to povedal po blaženi Margareti Alakok, ko jej je rekel: „Glej srce, katero je ljudi tako zelo ljubilo!“

Močni Bog je postal slabotno dete, ki joka v jaslicah. Gospod vojskinih trum je postal najbolj zaničevano, najbolj preganjano bitje na zemlji. On, ki je sam največja avtoriteta, katerega molijo Kerubi in Serafi, On je podložen in pokoren — človeku. Vse svoje življenje na zemlji je posvetil v prid človeštvu; „hodil je okrog dobrote deleč“. In plačilo Mu je bila — smrt na križu. Od zibeli do groba Mu je življenje potekalo v samih bridkostih in težavah. A vse je pretrpel s čudovito pohlevnostjo in krotkostjo, vse je pretrpel — iz ljubezni do nas. Hotel nam je s tem samega sebe dati za izgled ponižnosti in zatajevanja, za izgled v vseh drugih čednostih in krepostih, ki naj krase človeško srce v svetlih in temnih urah zemskega življenja. A s tem je nas, zapuščene Adamove otroke, tudi rešil večnega pogubljenja in nam odprl vrata nebeška.

Toda njegova ljubezen do človeštva s smrtjo ni prejenjala. Smilil se mu je rod človeški. Ni ga hotel pustiti osamelega, ampak dal je človeštvu spominj, ob katerim in s katerim naj se krepča in poživlja. Ta spominj je tak, kakoršnega nam ne more dati nobeden, niti najiskrenejši prijatelj ne, ta spominj je — On sam. Podoba belega kruha je vzela nase in zaprt v skromnih hišicah, v tabernakeljih, biva med nami in ostane do konca dnij. „Pridite k meni,“ tako nam kliče Božiji glas iz tabernakelja „pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obloženi, zakaj jaz vas poživim!“ On, katerega nebo in zemlja ne more obseči, On, katerega časte angeli in arhangelji, pred katerim se tresejo pravični in sveti, On nam veli: „Pridite k meni!“ O sladke besede, polne tolažbe, besede, katere more izreči le Ljubezen sama. Po dnevi

ali po noči, ob lepem ali slabem vremenu, pokoren rokam mašnikovim, zapušča naš Jezus svoje bivališče in stopa v svetle palače ali na pol razpadle kočje in se daje samega sebe v hrano ubogim trpinom. Kolika to ljubezen! Mi ljudje ljubimo svojega bližnjika le toliko časa, dokler upamo imeti od njega kakih koristij; ljubezen naša je le ljubezen samoljubja; ljubezen Izveličarjeva pa ne išče dobičkarije, ne išče samoljubja, ampak gori za časni in večni blagor — človeštva.

Zato mora biti Krist vsakemu posebej izmed nas — vzor. Približevati se Kristu, same sebe preustvarjati po tem nebeškem vzoru — to naj bo naša naloga in srečno in mirno bo naše življenje, in srečna in mirna bo naša smrt. S.

b) Posebni nameni:

19.) **Sv. Peter Alkantara.** Cerkveno mišljenje katoliških učenjakov. Dušne bridkosti. Vzdržnost v jedi in pijači. Bogoslovna semenišča.

20.) **Posvečevanje cerkva.** Slovenski škofje. Cerkveni dobrotniki. Dostojno vedenje v hišah božijih.

21.) **Sv. Uršula.** Vpeljava Marijine kongregacije na slovenskih rečnih solah. Uršulinski samostani, Katoliška vzgojevališča.

22.) **Sv. Koržula.** Krščanska ljubezen na Slovenskem. Uspeh misijonov po slovenskih krajih, Otroci starišev, ki so odpadli od katoliške cerkve.

23.) **Sv. Ivan Kapistran.** Stanovitnost vnetih in nadarjenih duhovnikov. Zbiranje milodarov za najpotrebnejše namene na Slovenskem. Gluhonemi zavodi.

24.) **Sv. Rafael.** Vsakdanje priporočevanje slovenske mladine angelom va-uhom. Romarji v sveto deželo. Lepi vzgledi.

25.) **Sv. Krizant in sv. Krišpin.** Slovensko dijaštvo. Katoliška univerza. Voljno prenašanje nepričakovanih nesreč.

26.) **Sv. Amand.** Uspehi slovenskih poslancev v prid slovenskemu ljudstvu. Prijateljsko razmerje med cerkvijo in državo. Trdovratni, nevarno oboleli grešniki. S.

Raznoterosti.

Cerkve v Londonu. V tem velikanskem mestu, ki ima nad 5 milijonov prebivalcev, je 1.151 cerkva, in sicer 524 anglikanskih, 524 raznih drugih protestantskih sekt, 66 katoliških in 17 židovskih sinagog. Po veroizpovedanju je sedaj tu 130.000 katoličanov, 430 protestantskih razkolnikov, 12.000 židov, vsi ostali pa so pripadniki angličanske vere. Y

Ne prenašli se v sodbi! V Dublinu, znanem mestu Irske, je v nekeje gostilni ležal bolnik v zadnjih izdihih. Poklicati je dal dulovnika. Bila je temna noč; dež je lil in divjala je nevihta. Vsejedno, duhovnika to ni nič zadrževalo — urno je hitel k bolniku in vestno opravil svoje opravilo. Odhajajočega je gostilničar, protestant, povabil v gorko svojo izbico in mu je dobro postregel. Razgovarjala sta se o tem in

onem in slednjič mu je omenil gostilničar, kako ugodno življenje imajo škofje, kardinali. Vaš kardinal sedaj, ko vi v tej nevihti bolnike obiskujete, gotovo sedi v topli sobi pri dobro obloženi mizi! Zavrnil ga je duhovnik: „Tega ne morete vedeti vi ga morda napak sodite!“ Ne verjamem, da bi ga krivo obsojeval.“ „Prav gotovo vem, da to ni resnica; do sedaj me še niste vprašali za moje ime.“ „Pa kdo ste vi?“ „Jaz sem — kardinal Kullen!“ Odšel je blagi, vneti dušni pastir, kakor je prišel, dasi mu je gostilničar ponujal svojo kočijo, ki ga popelje domov. Ne, raje je v neurju stopal domov po blatnih, deževnih ulicah. Minulo je bilo potem le malo dni — in gostilničar-protestant je obiskal kardinala, pokleknil predenj in ga prosil za sprejem v sv. cerkev. Želja se mu je izpolnila; postal je izgleden katoličan.

L. P.

Modri izreki. Lenoba in siromaštvo sta si v najbližnjem sorodstvu. Marsikdo zna po imenu znamenati vse reči, pozna pa popolno morebiti še treh ne. Mirna vest in zdravo telo je boljše bogastvo, ko suho zlato. Mlada šiba se še upogne, staro drevo se ne da. Prijatelj ni vsak, ki se v sreči čislá, prijatelj se pravi v nesreči spozná. P. P.

Listek.

† **Ivan Pelikan.** 16. majnik 1900 je umrl preč. g. Ivan Pelikan, kanonik v Motovunu v Istri, ki je leta 1874. dovršil bogoslovske nauke v ljubljanskem semenišču. Ker morda nekateri izmed njegovih sošolcev niso bili pravočasno obveščeni o njegovi smrti, naj pričujoče naznanilo sprejmejo na znanje ter se popokojnika spominjajo v molitvi; sošolci-duhovniki pa naj opravijo zanj obljubljeni sveto mašo.

Dr. J. S.

Škofijska kronika.

Premilostni g. knežskof dr. Anton Bonaventura Jeglič je dovršil birmovanje v leskovški dekaniji 4. septembra. Vseh birmancev v dekaniji je bilo 2803. — 8. septembra je posvetil novo župno cerkev v Črnučah in popoldne birmal 73 otrok. — 15. septembra je posvetil novo župno cerkev v Šmartnem pri Litiji s tremi altarji. Drugi dan je birmal 392 otrok. — Torek 17. septembra je bila vizitacija in sv. birma pri sv. Križu. Birmancev je bilo 237. — Saboto 21. septembra se je udeležil v Trstu pogreba milostnega g. škofa Andreja Marije Šterk. — Torek 24. septembra je v svoji kapelici poročil g. deželnega poslanca dr. Jos. Brejca z gdč. Marico Vencajzovo. — 23. septembra ga je obiskal milostni g. škof krški dr. Anton Mahnič s preč. g. kanonikom Volaričem. S tema visokima gostoma je šel 25. septembra na Brezije. Isti dan ga je obiskal prevzvišeni g. celovski knežskof dr. Josip Kahn. Visoki gostje so se odpeljali 26. septembra. — Nedeljo, 29. septembra je bila birma v Mengešu. Birmancev je bilo 344. — Ob godu Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. 4. okt., je imel slovesno opravilo v stolnici. — 15. oktobra se je odpeljal na birmovanje v semiško dekanijo. — s —